

Västra Götalandsregionen

RPT Levnadsvanor

Datum: 2024-01-08

Åtgärdsplan

Nationellt vårdprogram vid ohälsosamma levnadsvanor - prevention och behandling

Inledning

RPT Levnadsvanor har i uppdrag att med utgångspunkt i [”Nationellt vårdprogram vid ohälsosamma levnadsvanor – prevention och behandling”](#), identifiera insatser så att det finns förutsättningar att införa vårdprogrammet i Västra Götalandsregionen. Vår strävan är att säkerställa en högkvalitativ och jämlik vård för alla medborgare, en strävan som kräver en ständig utvärdering och anpassning av våra arbetsmetoder och strategier.

Under våren 2023 genomförde RPT Levnadsvanor en omfattande GAP-analys. Syftet var att identifiera och analysera skillnaderna mellan det nuvarande arbetssättet och de riktlinjer som anges i det "Nationella vårdprogrammet vid ohälsosamma levnadsvanor – prevention och behandling". Resultaten från denna analys har varit upplysande och pekar på flera kritiska områden där vi måste förbättra oss för att möta patienternas och invånarnas behov och förväntningar.

Denna åtgärdsplan är en direkt respons på GAP-analysens slutsatser. Den syftar till att inte bara adressera de identifierade bristerna utan också att lägga en solid grund för en långsiktig och hållbar förbättring av vårdkvaliteten. Vi står inför en rad utmaningar, från bristande struktur och samordning i arbetet med levnadsvanor till behovet av att stärka det personcentrerade förhållningssättet och förbättra processer för uppföljning och dokumentation.

Hälso- och sjukvårdens mål är att erbjuda en god vård på lika villkor där de med störst behov ges företräde samt att förhindra ohälsa. Det innebär att varje individ får den hjälp och det stöd som behövs för att leva ett hälsosamt liv. För att uppnå detta mål har vi utformat en serie strategier som är direkt kopplade till de gap som identifierats. Dessa strategier innefattar bland annat utveckling av rutiner för uppmärksammande av levnadsvanor, utbildningsinsatser, samordning av vårdinsatser, och implementering av tekniska lösningar för att effektivisera våra processer.

Det är viktigt att betona att genomförandet av dessa strategier kommer att ha omfattande konsekvenser för vår verksamhet. Vi kommer att se förändringar i ekonomiska och organisatoriska strukturer, men framför allt kommer vi att se en förändring i hur vi arbetar - en förändring som är nödvändig för att vi ska kunna erbjuda våra patienter den hälso- och sjukvård de behöver.

Detta dokument är en konkret handlingsplan för att implementera det nationella vårdprogrammet. Samtidigt är det ett levande dokument som kommer att behöva utvecklas och anpassas efterhand som vi lär oss mer och ser resultat av våra insatser.

Det är en plan som kräver engagemang och samarbete från alla inblandade parter - från personal som möter patienter till beslutsfattare och administratörer. Tillsammans har vi möjlighet att göra en verklig skillnad i människors liv.

Tidsplan och uppföljning fastställs tillsammans med ansvariga. I kolumnen uppföljning anges på vilket sätt uppdraget (vad) ska följas upp.

Vad	Hur	Vem	Tidsplan	Uppföljning
Tydliggöra hälso- och sjukvårdens uppdrag.	<p>Formulera ett tydligt uppdrag till alla regionfinansierade verksamheter att följa vårdprogrammet för att minska ohälsosamma levnadsvanor.</p> <p>Säkerställa att uppdraget finns med i alla avtal och förfrågningsunderlag (LoV, LoU) och i uppdragen till sjukhus, Regionhälsan, tandvård och kommunfinansierad hälso- och sjukvård.</p> <p>Följa upp arbetet med levnadsvanor i ordinarie verksamhetsuppföljning med gemensamma indikatorer i alla verksamheter (sjukhus, primärvård, tandvård, kommun).</p>	<p>Koncernstaberna för hälso- och sjukvård tar fram underlag och tjänsteutlåtande.</p> <p>Operativa Hälso- och sjukvårdsnämnden fattar beslut.</p> <p>Motsvarande organisation i kommunerna.</p>	<p>Beslut september 2024 för uppdrag 2025.</p> <p>Uppföljning från 2025.</p>	
Samordning av arbetet med levnadsvanor.	<p>Ta fram underlag för att etablera ett regionalt kunskapscentrum för levnadsvanor.</p> <p>Enhetens uppdrag är att vara en kunskapshöjande och stödjande funktion för vårdgivare i region och kommun samt medverka i regionalt och nationellt utvecklingsarbete kring levnadsvanor.</p> <p>Om inte något regionalt kunskapscentrum etableras behöver det tas fram ett uppdrag och tilldelas resurser till det regionala HFS-nätverket eller till RPT Levnadsvanor.</p>	<p>Koncernstaberna för hälso- och sjukvård tar fram underlag och tjänsteutlåtande.</p> <p>Operativa Hälso- och sjukvårdsnämnden fattar beslut.</p>		

Vad	Hur	Vem	Tidsplan	Uppföljning
Rutin för uppmärksammande av ohälsosamma levnadsvanor.	<p>Ta fram ett digitalt frågeformulär med frågor om levnadsvanor enligt vårdprogrammet som kan skickas ut via lämplig kanal till exempel 1177 inför planerade besök och som även kan fyllas i av patienter vid oplanerade besök. Motsvarande frågeformulär behövs för patienter som saknar möjlighet att använda digitalt formulär.</p> <p>Ta fram en rutin som gör att patienter endast behöver fylla i formuläret vid ett tillfälle och därefter uppdatera vid behov.</p>	<p>Koncernstab digitalisering i samarbete med ett av nedanstående alternativ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunskapscentrum för levnadsvanor • Det regionala HFS-nätverket • RPT Levnadsvanor 		
	<p>Tjänsteutlåtande till Strategiska Hälso- och sjukvårdsnämnden med förslag att starta riktade hälsosamtal i VGR. Lämpligt att rikta dessa till åldersgrupperna 20 till 50 år.</p>	<p>Koncernstaberna för hälso- och sjukvård</p>		
Rutin för triagering till rätt åtgärd baserat på de svar patienterna lämnat om sina levnadsvanor.	<p>Baserat på vad patienten svarat i frågeformuläret får de automatiskt enkla råd och förslag på hur de kan få ytterligare stöd.</p> <p>Baserat på vad patienten svarat i frågeformuläret får vårdgivare automatiskt förslag på vilka åtgärder som bör erbjudas och var dessa finns tillgängliga.</p>	<p>Koncernstab digitalisering i samarbete med ett av nedanstående alternativ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunskapscentrum för levnadsvanor • Det regionala HFS-nätverket • RPT Levnadsvanor 		

Vad	Hur	Vem	Tidsplan	Uppföljning
Rutin för uppföljning av insatta åtgärder mot ohälsosamma levnadsvanor.	Anpassa befintliga journalsystem så de ger automatisk påminnelse om att följa upp insatta åtgärder.	Koncernstab digitalisering i samarbete med ett av nedanstående alternativ: <ul style="list-style-type: none"> • Kunskapscentrum för levnadsvanor • Det regionala HFS-nätverket • RPT Levnadsvanor Kommun och tandvård ansvarar för att anpassa sina journalsystem.		
Journalhantering som underlättar dokumentation.	Journalsystemen behöver anpassas till vårdprogrammets standardiserade frågor och kravet på att KVÅ-koder ska användas i enlighet med vårdprogrammet.	Koncernstab digitalisering i samarbete med ett av nedanstående alternativ: <ul style="list-style-type: none"> • Kunskapscentrum för levnadsvanor • Det regionala HFS-nätverket • RPT Levnadsvanor Kommun och tandvård ansvarar för att anpassa sina journalsystem.		
Skapa och förvalta en databas med utbud av stöd.	Kartläggning av det tillgängliga åtgärdsutbudet av stöd och material riktat till patienter. Skapa och förvalta en digital databas för information om utbudet, tillgänglig för alla aktörer inom hälso- och sjukvård (inklusive tandvård och kommunal primärvård), patientorganisationer, invånare, patienter och medarbetare.	Ett av nedanstående alternativ: <ul style="list-style-type: none"> • Kunskapscentrum för levnadsvanor • Det regionala HFS-nätverket • RPT Levnadsvanor I samarbete med: Regional utveckling, folkhälsa (delregionala nämndernas ansvarsområde) och kommunerna.		

Vad	Hur	Vem	Tidsplan	Uppföljning
Säkerställa en jämlik vård utifrån invånares och patienters behov i hela regionen.	Genomföra behovsanalys avseende hur behoven tillgodoses och åtgärder erbjuds vid ohälsosamma levnadsvanor. Utifrån resultatet av behovsanalys och beslut i nämnderna anpassa utbudet och rikta insatserna till de med störst behov.	Koncernstab strategisk hälso- och sjukvårdsutveckling i samverkan med Folkhälsostudier i region, kommun och delregionala vårdssamverkansgrupper. Strategiska och Operativa hälso- och sjukvårdsnämnderna för beslut.		
Införa familjestödsprogram.	Avsätta resurser i budget.	Strategiska och Operativa Hälso- och sjukvårdsnämnderna fattar beslut om uppdrag och avsätter resurser för att införa familjestödsprogram.		
	Utgå från andra regioners erfarenhet och nationella riktlinjer och etablera familjestödsprogram som bäst passar i VGR. Strategisk samverkan mellan barnhälsovård, elevhälsa och primärvård behöver initieras för att föreslå möjligheter att implementera familjestödande insatser i verksamheterna.	Samordningsråd barn och unga i samarbete med ett av nedanstående alternativ: <ul style="list-style-type: none"> • Kunskapscentrum för levnadsvanor • Det regionala HFS-nätverket • RPT Levnadsvanor 		
Utbildning i vårdprogrammet och personcentrering kopplat till ohälsosamma levnadsvanor för alla som möter patienter i region och kommun.	Inventera tillgängliga webbtutorier via, NPO, SKR, HFS eller genom kontakt med andra regioner för att om möjligt använda med viss anpassning. Om inga nationella utbildningar är användbara behöver VGR skapa sin egen. Verka för att motsvarande utbildning erbjuds i grundutbildning för personal som ska arbeta i hälso- och sjukvården.	Ett av nedanstående alternativ: <ul style="list-style-type: none"> • Kunskapscentrum för levnadsvanor • Det regionala HFS-nätverket • RPT Levnadsvanor 		

Vad	Hur	Vem	Tidsplan	Uppföljning
Öka tillgänglighet till kvalificerat rådgivande samtal vid ohälsosamma matvanor.	Tilldela resurser för att anställa fler dietister som kan erbjuda kvalificerat rådgivande samtal.	Koncernstaberna för hälso- och sjukvård tar fram underlag och tjänsteutlåtande. Operativa Hälso- och sjukvårdsnämnden fattar beslut. Förvaltningarna ansvarar för anställning av dietister i relevanta verksamheter Kommunerna ansvarar för anställning inom kommunal primärvård.		
	Besluta om att fler personalkategorier kan utfärda remiss till dietist för kvalificerat rådgivande samtal.	Hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör.		
	Ta fram ett utbildningsprogram för legitimerad personal (utöver dietist) i kvalificerat rådgivande samtal.	Primärvårdens dietistenhet.		
Stärka patientens roll i mötet.	Genomföra utbildningar och insatser för att öka förståelsen för ett personcentrerat arbetssätt i hälso- och sjukvården. Öka användandet av motiverande samtal och Teach-backmetod genom löpande fortbildning.	All verksamhet som regionen finansierar. Kommunerna ansvarar för utbildning inom sin verksamhet.		
	Utveckla kommunikation kring levnadsvanor riktat till patienter och invånare så att den stärker patienten och invånaren.	Koncernstab kommunikation i samarbete med ett av nedanstående alternativ: <ul style="list-style-type: none"> • Kunskapscentrum för levnadsvanor • Det regionala HFS-nätverket • RPT Levnadsvanor 		

Vad	Hur	Vem	Tidsplan	Uppföljning
Uppföljning av personcentrerat arbetssätt ur ett patientperspektiv.	Inventera tillgängliga metoder för att följa upp patienternas upplevelser av mötet och ta fram en kravspecifikation. Upphandla verktyg för uppföljning som kan ge en snabb återkoppling till hälso- och sjukvården om personcentrerat arbetssätt i samtal om levnadsvanor.	Koncernstab uppdrag och produktion hälso- och sjukvård i samarbete med ett av nedanstående alternativ: <ul style="list-style-type: none"> • Kunskapscentrum för levnadsvanor • Det regionala HFS-nätverket • RPT Levnadsvanor 		
	Besluta om användande av uppföljningsverktyg i samtliga verksamheter som möter patienter.	All verksamhet som regionen finansierar. Kommunerna ansvarar för uppföljning inom sin verksamhet.		
Kommunicera hälso- och sjukvårdens ansvar för arbetet med levnadsvanor.	Ta fram ett gemensamt kommunikationsmaterial för regionen och kommunerna om hur vi arbetar med levnadsvanor och att insatserna bygger på evidens. Använda lämpliga kommunikationsvägar för att nå fram med budskapet till de som är i störst behov.	Koncernstab kommunikation tillsammans med kommunernas kommunikationsenheter och i samarbete med ett av nedanstående alternativ: <ul style="list-style-type: none"> • Kunskapscentrum för levnadsvanor • Det regionala HFS-nätverket • RPT Levnadsvanor 		